

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29

13 листопада 2025 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 53

Суддя здійснює правосуддя на основі своєї правосуб'єктності та функцій, визначених законодавством України. Важливим інструментом для виконання судових повноважень є кваліфікований електронний підпис (КЕП), який суддя використовує для підписання судових актів і забезпечення легітимності електронних документів у системах судового обігу, таких як ЄСІТС.

Проте, у випадку зміни прізвища (наприклад, після шлюбу), суддя стикається з необхідністю оновлення персональних даних у документах, зокрема у паспорті та КЕП.

Так, відповідно до статті 35 Сімейного кодексу України, після державної реєстрації шлюбу подружжя має право обрати прізвище одного з подружжя як спільне або залишити своє дошлюбне прізвище, або приєднати до свого прізвища прізвище другого з подружжя.

Згідно зі статтею 294 Цивільного кодексу України, фізична особа має право на ім'я, що включає прізвище, власне ім'я та по батькові, а також має право змінити його у встановленому законом порядку.

Відповідно до статті 295 Цивільного кодексу України, фізична особа, яка змінила ім'я, зобов'язана повідомити про це своїх кредиторів, боржників та інші органи, установи й організації, що ведуть облік фізичних осіб або мають щодо неї юридично значимі дані.

Згідно із Законом України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» (зокрема, статтями 9, 10, 14), державна реєстрація шлюбу є підставою для внесення змін до актового запису цивільного стану, у тому числі щодо прізвища особи, та видачі відповідного свідоцтва.

Відповідно до Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, особа, яка змінила прізвище, зобов'язана протягом місяця після державної реєстрації шлюбу звернутися для заміни паспорта громадянина України.

Одночасно, Положення про порядок функціонування окремих підсистем ЄСІТС (затверджене рішенням ВРП від 17.08.2021 № 1845/0/15-21) визначає, що документи, створені в ЄСІТС, підписуються КЕП, а суддя зобов'язаний здійснювати свої повноваження в ЄСІТС за допомогою чинного КЕП.

Пунктом 1 частини другої статті 22 Закону України «Про електронні довірчі послуги» визначено, що ідентифікація особи під час формування кваліфікованого сертифіката відкритого ключа здійснюється на підставі перевірених ідентифікаційних даних особи.

Ідентифікаційні дані особи складають сукупність унікальних відомостей, які дозволяють однозначно встановити особу. Зокрема для фізичної особи такими даними є

- прізвище, ім'я та по батькові (за наявності);
- дата народження;
- паспортні дані (серія, номер, орган видачі, дата видачі);
- відомості про громадянство;
- місце проживання або перебування;
- реєстраційний номер облікової картки платника податків (РНОКПП) або відмітка в паспорті про відмову від його отримання;
- унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності).

Так, виходячи з аналізу викладеного, у разі зміни суддею прізвища можна дійти висновку, що сертифікат відкритого ключа, виданий на старе прізвище, втрачає свою актуальність після юридичної зміни прізвища.

Проте, Рада суддів України констатує, що зміна прізвища після державної реєстрації шлюбу за своєю суттю є лише формально-технічною обставиною, для вирішення якої потрібен певний проміжок часу і полягає у необхідності оновлення всіх документів, що містять ідентифікаційні дані особи, у тому числі кваліфікованого електронного підпису (КЕП).

Відповідно впродовж цього проміжку часу, незважаючи на те, що зміна прізвища після державної реєстрації шлюбу зберігає безперервність повноважень і не змінює правосуб'єктність судді як посадової особи, уповноваженої на здійснення правосуддя, а лише змінює ідентифікаційні персональні дані, фактично суддя позбавляється можливості користуватися оновленим електронним підписом, як наслідок виникає реальна загроза зупинення роботи судді в ЄСІТС, а відтак і здійснювати правосуддя.

Рада суддів України вважає, що оновлення КЕП та інших ідентифікаційних даних є необхідною технічною вимогою, пов'язаною з адміністративним веденням документації, яка не може впливати на можливість здійснення судочинства як такого, якщо ідентифікація судді можлива іншим підтвердженням способом, зокрема кваліфікованим електронним підписом, виданим на попереднє прізвище, за умови, що сертифікат КЕП залишається чинним.

Одночасно, Рада суддів України звертає увагу, що правосуддя є безперервним процесом здійснення судової влади і жодні надзвичайні події, воєнні дії, політичні рішення чи тим паче фактори, які носять суто формально-технічний характер не можуть бути підставою для зупинення здійснення правосуддя.

Крім того, відповідно до статті 126 Конституції України, статті 119 Законом «Про судоустрій і статус суддів», повноваження судді не припиняються через зміну персональних даних (зокрема, прізвища).

Відповідно до статті 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, (ратифікована Законом № 475/97-ВР від 17.07.97), з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11, 14 та 15 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16, статті 129 Конституції України, держава повинна гарантувати право кожного на суд у «розумний строк», у зв'язку з цим, Рада суддів України переконана, що зупинення правосуддя через формально-технічні чи будь-які інші причини буде суперечити цим принципам.

З огляду на вищезазначене, Рада суддів України вважає, що до моменту отримання нового паспорта і нового КЕП суддя може тимчасово використовувати чинний кваліфікований електронний підпис, виданий на попереднє прізвище, за умови, що сертифікат залишається чинним, він не відкликаний та строк його дії не закінчився. Таке застосування КЕП не порушує вимоги законодавства і спрямоване саме на забезпечення безперервності здійснення правосуддя та стабільності документообігу в судах.

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Ради суддів України Моніча Б.С. щодо алгоритму дій у разі зміни суддею прізвища (укладання/розірвання шлюбу, зміна особистих даних, тощо), відповідно статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та Положення про Раду суддів України, затвердженого рішенням Х позачергового з'їзду суддів України 16 вересня 2010 року (зі змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. Звернути увагу, що у період між державною реєстрацією шлюбу та отриманням документів, необхідних для оформлення нового кваліфікованого електронного підпису, суддя не втрачає свою правосуб'єктність, залишається тією самою фізичною особою, уповноваженою на здійснення правосуддя і відповідно до моменту оформлення нового КЕП, має право тимчасово використовувати чинний КЕП, виданий на попереднє прізвище, якщо сертифікат не відкликано та строк його дії не сплив.

2. Відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» після отримання відповідного свідоцтва у відділі ДРАЦС, зокрема у разі зміни суддею прізвища, Рада суддів України рекомендує дотримуватися наступного алгоритму дій:

- письмово повідомити керівника апарату суду (кадрову службу суду), відповідне територіальне управління ДСА України, ДП ІСС та адміністратора підсистеми «Електронний суд» про факт зміни прізвища та намір оформити новий КЕП;

- звернутися до ЦНАП або ДМС для отримання нового паспорта громадянина України (ID-картки);

- після отримання нового паспорта звернутися за встановленою формою (№1ДР) до податкової інспекції за місцем реєстрації або через ЦНАП для отримання картки платника податків (РНОКПП) із оновленим прізвищем;

- для отримання нового сертифіката КЕП на оновлене прізвище, звернутися до акредитованого центру сертифікації ключів (АЦСК) (при ДСА, ІДД Мін'юсту або іншому державному органі).

**Голова
Ради суддів України**

Б.С. Моніч